

MARKET INSIGHT

EUROPESE BINNENVAART

NAJAAR 2016

AANSPRAKELIJKHEIDSBEPERKING

Het gebruik van kennis, informatie of gegevens die in deze publicatie vermeld staan, geschiedt op eigen risico van de gebruiker. Noch de Centrale Commissie voor de Rijnvaart en haar secretariaat, noch de Europese Commissie kunnen op enigerlei wijze aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van kennis, informatie of gegevens die in deze publicatie vermeld staan. De hierin genoemde feiten en meningen zijn niet noodzakelijkerwijs het standpunt van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart of van de Europese Commissie en haar diensten. Deze publicatie leidt niet tot officiële verplichtingen voor de genoemde organisaties.

Oktober 2016

OVERZICHT

01

ECONOMISCHE CONTEXT (P.3)

Economische situatie in de eurozone en
Rijnsoeverstaten **(p.4)**

Economische situatie in de Donaustaten **(p.6)**

02

VERVOERSVRAAG IN DE BINNENVAART (P.9)

Vervoersprestatie in de Europese unie per land **(p.10)**

Vervoersprestatie in de Europese unie per
vervoerssegment **(p.12)**

Vervoersvraag in de belangrijkste binnenvaartlanden -
Rijnsoeverstaten **(p.14)**

Vervoersvraag in de belangrijkste binnenvaartlanden -
Donaustaten **(p.16)**

Vervoer van droge bulkgoederen, vloeibare
bulkgoederen en containers **(p.18)**

03

EXPLOITATIEOMSTANDIGHEDEN (P.23)

Evolutie van de omzet in Europa **(p.24)**

Vrachtprijzen en olieprijs **(p.26)**

04

VOORUITZICHTEN (P.29)

Focus op chemische industrie **(p.30)**

Voorspellingsmodel en resultaten **(p.32)**

Vooruitzicht wereldhandel en vervoerstendensen **(p.34)**

01

ECONOMISCHE
CONTEXT

ECONOMISCHE SITUATIE IN DE EUROZONE EN RIJNOEVERSTATEN

REËLE GROEI VAN HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT IN DE EUROZONE (IN %)

	2012	2013	2014	2015	2016 (i)	2017 (i)
Eurozone	-0.9	-0.3	1.0	1.6	1.6	1.7

Bron: OESO economic outlook (juni 2016)
(i: inschatting)

REËLE GROEI VAN HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT IN DE RIJNOEVERSTATEN (IN %)

	2012	2013	2014	2015	2016 (i)	2017 (i)
Duitsland	0.6	0.4	1.6	1.4	1.6	1.7
België	0.2	0.0	1.3	1.4	1.2	1.5
Frankrijk	0.2	0.6	0.6	1.2	1.4	1.5
Nederland	-1.1	-0.4	1.0	2.0	1.7	2.1
Zwitserland	1.1	1.8	1.9	0.9	1.2	1.7
Luxemburg	-0.8	4.4	4.1	4.9	3.7	3.8

Bron: OESO economic outlook (juni 2016)
(i: inschatting)

- 1.6%

KRIMP VAN DE WERELDHANDEL TIJDENS DE EERSTE VIJF MAANDEN VAN 2016

- Voor de Rijnsoeverstaten zijn de voorspellingen van de OESO van juni 2016 lager dan die van november 2015.
- De nieuwe voorspellingen voor Duitsland, België, Frankrijk, Nederland en de eurozone liggen gemiddeld 0,2 procent lager dan die van november 2015.
- Anderzijds zijn de voorspellingen van juni 2016 voor Zwitserland en Luxemburg respectievelijk 0,1 en 0,9 procent hoger.
- Volgens het IMF is deze aanpassing naar beneden van de BBP-voorspellingen te verklaren door de verslechtering van de wereldhandel en afname van de industriële productie.
- De stagnatie in China heeft effect op de wereldhandel en industriële productie in Europa en de Verenigde Staten.

ECONOMISCHE SITUATIE IN DE DONAUSTATEN

REËLE GROEI VAN HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT IN DE DONAUSTATEN (IN %)

	2012	2013	2014	2015	2016 (i)	2017 (i)
Oostenrijk	0.7	0.3	0.5	0.8	1.3	1.6
Hongarije	-1.7	2.0	3.6	3.0	1.6	3.1
Slowakije	1.5	1.4	2.5	3.6	3.1	3.2
Roemenië	0.6	3.5	3.0	3.7	4.2	3.6
Bulgarije	0.2	1.3	1.5	3.0	2.3	2.3
Kroatië	-2.2	-1.1	-0.4	1.6	1.9	2.1

Bronnen: economic outlook OESO (juni 2016) en IMF (april 2016)
(i: inschatting)

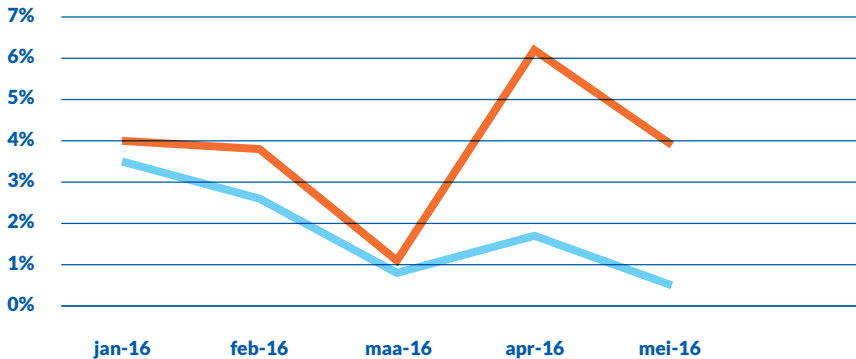
+ 0.4%

DE GEMIDDELDE GROEI VAN DE INDUSTRIËLE PRODUCTIE
IN DE NIJVERHEIDSSECTOR IN DE RIJNOEVERSTATEN
VOOR DE PERIODE 2005-2015

+ 3.1%

DE GEMIDDELDE GROEI VAN DE INDUSTRIËLE PRODUCTIE
IN DE NIJVERHEIDSSECTOR IN DE DONAUSTATEN
VOOR DE PERIODE 2005-2015

GROEI PER MAAND IN 2016 TEN OPZICHTE VAN 2015 VAN DE INDUSTRIËLE PRODUCTIE VAN DE NIJVERHEIDSECTOR

Bron: berekening CCR op basis van gegevens van Eurostat.

Donaustaten — (oranje)
Rijnoeverstaten — (lichtblauw)

- De verwachte economische groei is voor de Donaustaten hoger dan voor de Rijnoeverstaten.
- De verwachte groei van het BBP in de Rijnoeverstaten ligt in 2016 tussen de 1,2% en 1,7%.
- De verwachte groei van het BBP in de Donaustaten ligt in 2016 tussen de 1,3% en 4,2%.
- Het inhaaleffect heeft de Donaustaten meerdere jaren voortgestuwd.
- De groei van hun industriële productie is deels te danken aan verplaatsingen van Chinese activiteiten en directe investeringen in een aantal Oost- en Zuidoost-Europese landen.

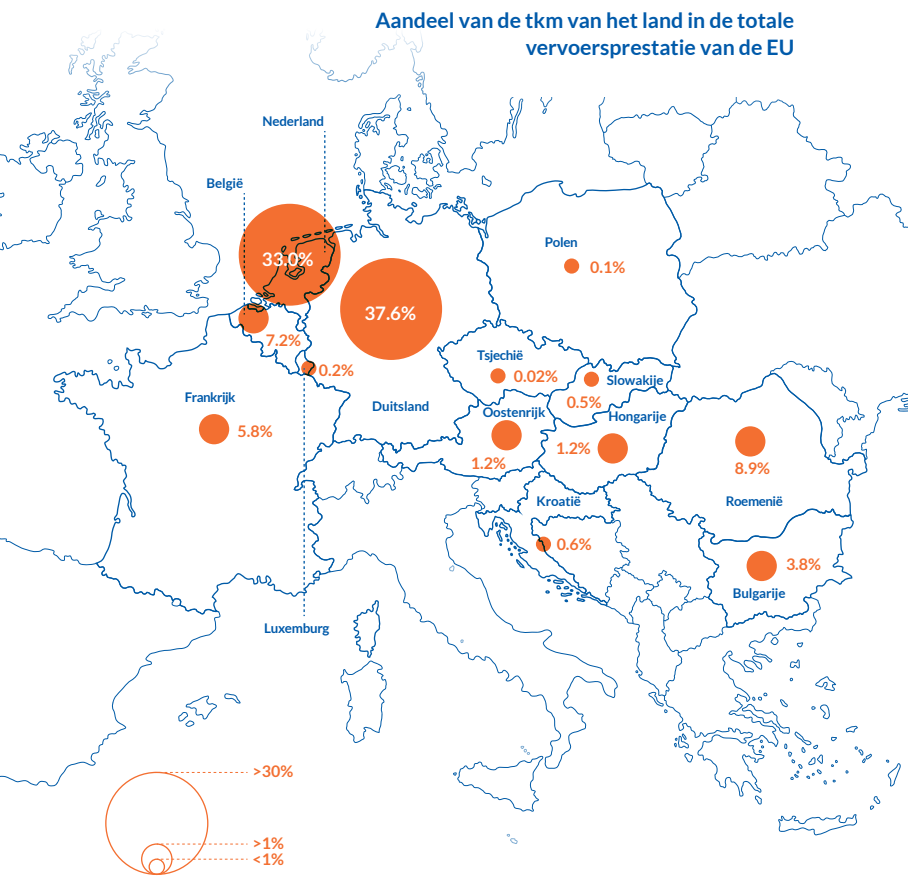

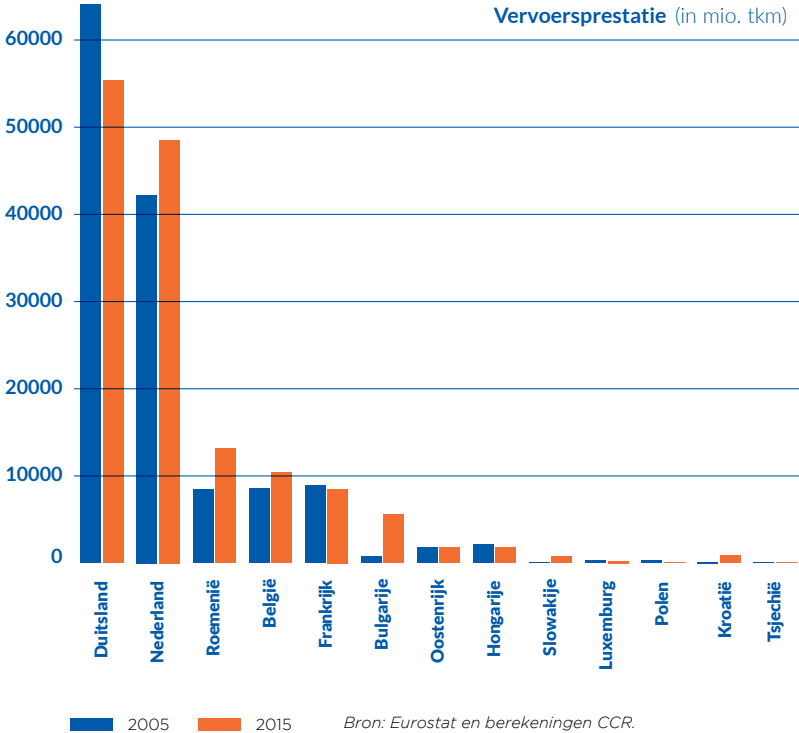
02

VERVOERS-
VRAAG IN DE
BINNENVAART

VERVOERSPRESTATIE IN DE EUROPESE UNIE PER LAND

VERVOERSPRESTATIE IN DE BINNENVAART OP HET NATIONALE
GRONDGEBIED VAN ELK LAND IN DE EUROPESE UNIE

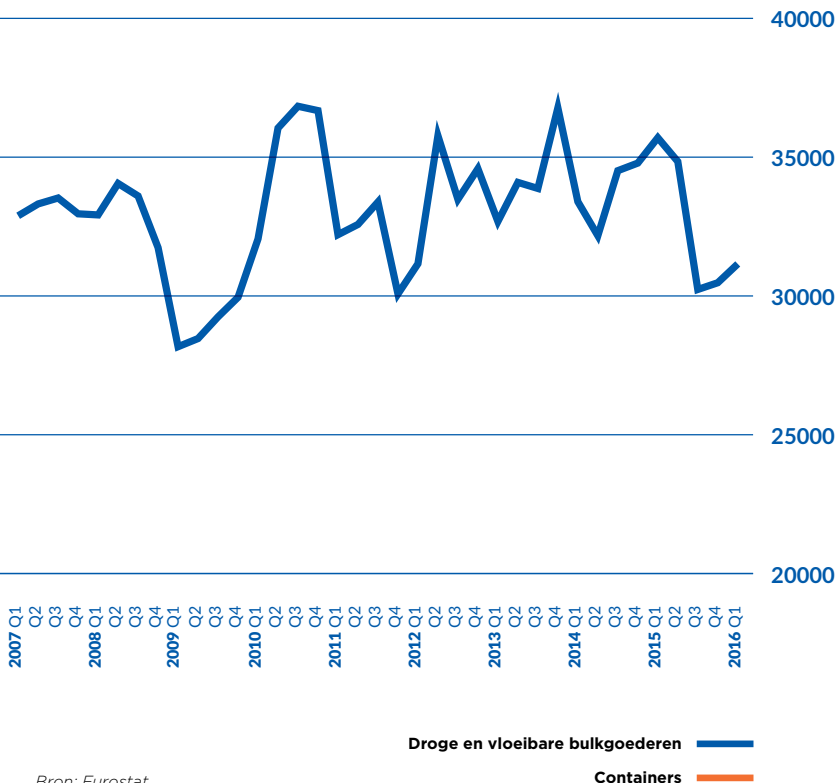

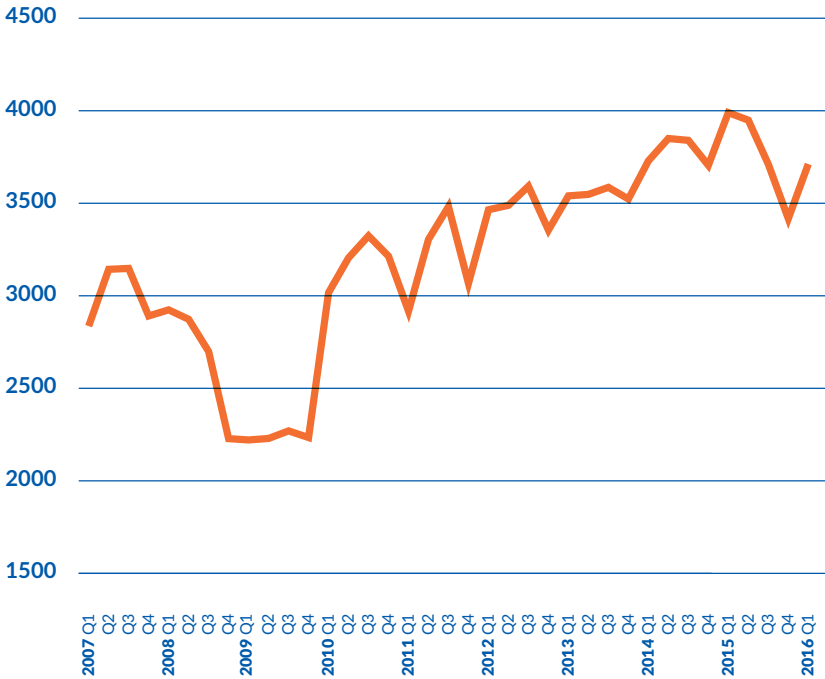
- Het aandeel van Duitsland en Nederland in de vervoersprestatie van de binnenvaart van de EU in 2015 bedroeg 71%.
- De Donaustaten hebben de afgelopen tien jaar hun aandeel in de EU-binnenvaart vergroot van 9% naar 16%.
- Er is sprake van een licht opwaartse trend in het binnenvaartvervoer: tussen 2005 en 2015 steeg de vervoersprestatie van de binnenvaart in de EU met circa 7%.

VERVOERSPRESTATIE IN DE EUROPESE UNIE PER VERVOERSSEGMENT

VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART IN DE EU
(KWARTAALCIJFERS - M TKM)

Bron: Eurostat

- Het aandeel van het containervervoer in de Europese Unie is langzaam, maar gestaag toegenomen, waarbij de vervoersprestatie van de binnenvaart in 2015 bij 10,3 % kwam te liggen.
- Dit aandeel is in bepaalde landen zelfs nog hoger. Het bedroeg in België 14,7 %, in Nederland 13,7 % en in Duitsland 11 %.
- In alle Donaustaten speelt het containervervoer echter nog steeds een beperkte rol als gevolg van knelpunten in de infrastructuur, een lagere demografische en industriële dichtheid en het ontbreken van een 'mainport' voor de overslag.

VERVOERSVRAAG IN DE BELANGRIJKSTE BINNENVAARTLANDEN - RIJNOEVERSTATEN

VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART IN DUITSLAND EN NEDERLAND

(M TKM)

20000

15000

10000

5000

2006 Q1 Q2 Q3 Q4
2007 Q1 Q2 Q3 Q4
2008 Q1 Q2 Q3 Q4
2009 Q1 Q2 Q3 Q4
2010 Q1 Q2 Q3 Q4
2011 Q1 Q2 Q3 Q4
2012 Q1 Q2 Q3 Q4
2013 Q1 Q2 Q3 Q4
2014 Q1 Q2 Q3 Q4
2015 Q1 Q2 Q3 Q4
2016 Q1

Duitsland —
Nederland —

Bron: Eurostat en CBS

VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART IN BELGIË EN FRANKRIJK

(M TKM)

3000

2500

2000

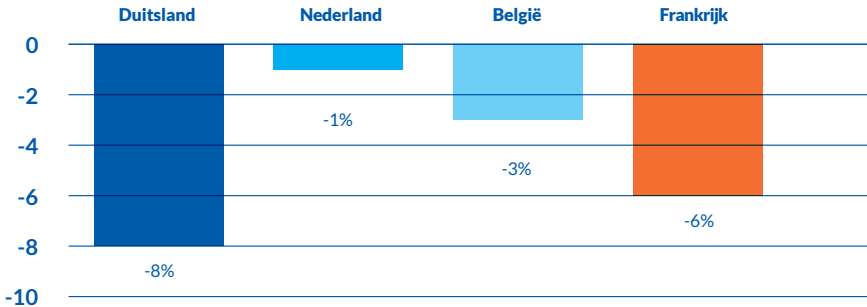
1500

2006 Q1 Q2 Q3 Q4
2007 Q1 Q2 Q3 Q4
2008 Q1 Q2 Q3 Q4
2009 Q1 Q2 Q3 Q4
2010 Q1 Q2 Q3 Q4
2011 Q1 Q2 Q3 Q4
2012 Q1 Q2 Q3 Q4
2013 Q1 Q2 Q3 Q4
2014 Q1 Q2 Q3 Q4
2015 Q1 Q2 Q3 Q4
2016 Q1

Frankrijk —
België —

Bron: Eurostat

VERANDERING VAN DE VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART
 (Q1 2016 VERSUS Q1 2015)

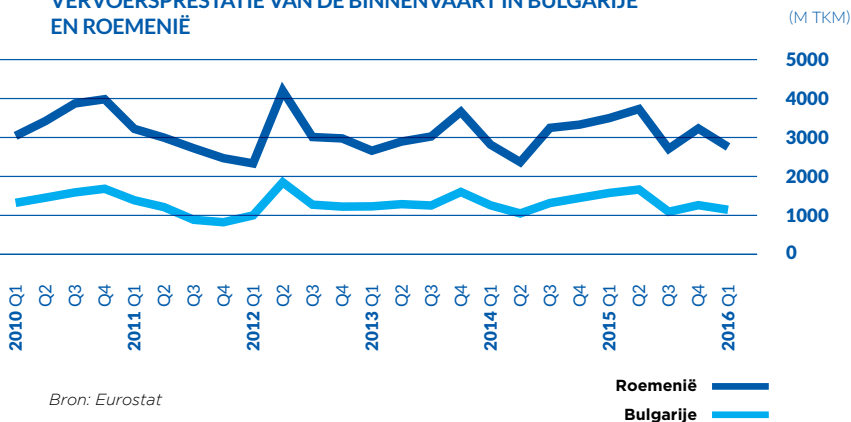

Bron: Eurostat en CBS

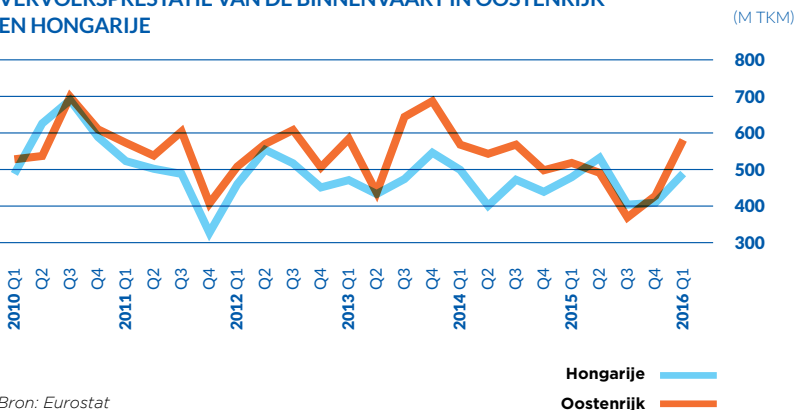
- De vervoersprestatie was in de Rijnsoeverstaten tijdens het eerste kwartaal van 2016 hoger dan in het laatste kwartaal van 2015 (hoofdzakelijk als gevolg van een inhaalslag na een periode van laagwater). De vervoersprestatie behaalde echter nog niet de cijfers van het eerste kwartaal van 2015 en het herstel is nog gaande.
- De afname tussen het eerste kwartaal van 2015 en het eerste kwartaal van 2016 is grotendeels te verklaren door de afname van het transport van producten gerelateerd aan de staalindustrie (ijzererts, kolen, metalen).
- Ondanks de krimp van de gehele vervoersprestatie, hebben sommige segmenten tijdens het eerste kwartaal van 2016 toch groei gerealiseerd ten opzichte van het eerste kwartaal van 2015, zoals het vervoer van aardolie en chemische producten in Duitsland en Nederland, of dat van bouwmaterialen in Frankrijk.
- Het vervoer van zand, grind en bouwmaterialen is in Frankrijk in het eerste kwartaal van 2016 met 13% toegenomen.
- Het vervoer van chemische producten is in Nederland in het eerste kwartaal van 2016 met 14% toegenomen.

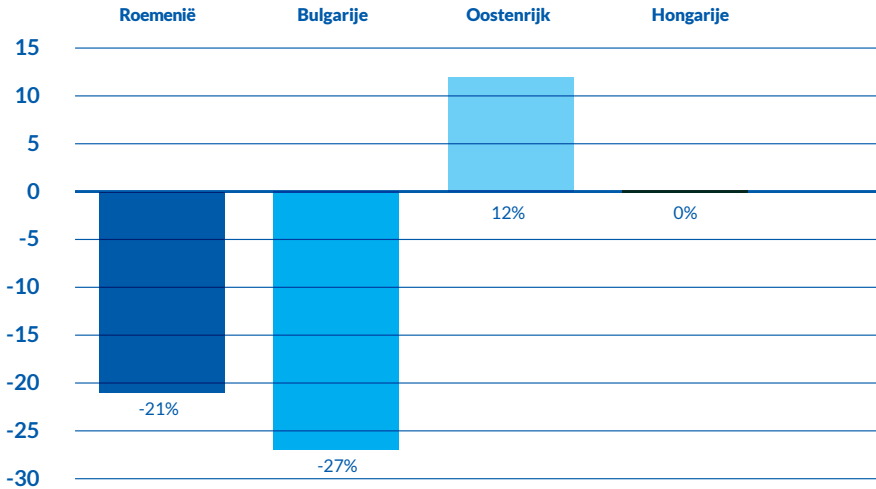
VERVOERSVRAAG IN DE BELANGRIJKSTE BINNENVAARTLANDEN - DONAUSTATEN

VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART IN BULGARIJE EN ROEMENIË

VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART IN OOSTENRIJK EN HONGARIJE

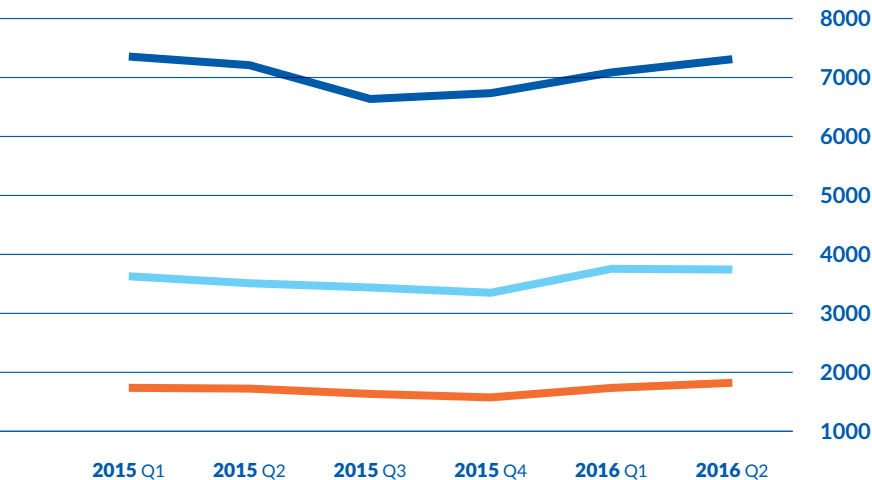
VERANDERING VAN DE VERVOERSPRESTATIE VAN DE BINNENVAART
(Q1 2016 VERSUS Q1 2015)

Bron: Eurostat

- Het Boven-Donaugebied (Oostenrijk) enerzijds en het Beneden-Donaugebied (Roemenië en Bulgarije) anderzijds hebben tijdens het eerste kwartaal van 2016 verschillende resultaten bereikt. Het Beneden- en Midden-Donaugebied zijn namelijk zwaar getroffen door de slechte oogsten in 2015.
- Het graanvervoer over de Beneden-Donau was tijdens het eerste kwartaal van 2016 vijf keer zo laag als in het eerste kwartaal van 2015.
- De toename van de vervoersprestatie met 12% in Oostenrijk was grotendeels te danken aan de groei van het transport van ijzererts en metalen.

VERVOER VAN DROGE BULKGOEDEREN, VLOEIBARE BULKGOEDEREN EN CONTAINERS

ONTWIKKELING PER KWARTAAL VAN DE VERVOERSPRESTATIE VOOR
DROGE BULKGOEDEREN, VLOEIBARE BULKGOEDEREN EN CONTAINERS
IN NEDERLAND (IN M TKM)

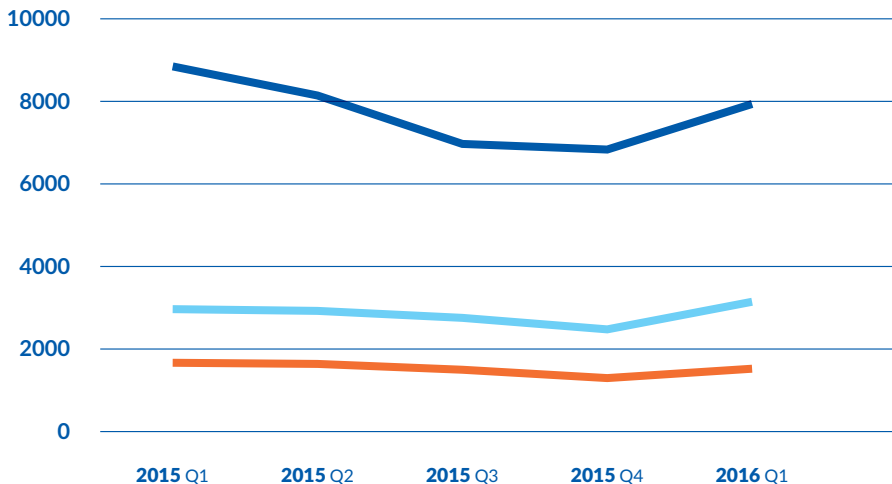
Bron: CBS

Droge bulkgoederen

Vloeibare bulkgoederen

Containers

ONTWIKKELING PER KWARTAAL VAN DE VERVOERSPRESTATIE VOOR DROGE BULKGOEDEREN, VLOEIBARE BULKGOEDEREN EN CONTAINERS IN DUITSLAND (IN M TKM)

Bron: destatis

- Duitsland en Nederland zijn goed voor 86% van de Europese vervoersprestatie van de tankvaart en voor 66% van de vervoersprestatie van de drogeladingvaart.
- Voor Duitsland, Nederland en het Rijngebied in het algemeen heeft de tankvaart zich sneller hersteld van de verliezen van het najaar van 2015 dan de drogeladingvaart.
- De drogeladingvaart had in het najaar van 2015 te kampen met grote verliezen, die begin 2016 in Duitsland en op de traditionele Rijn niet geheel werden gecompenseerd.
- Ook het containervervoer had sterk te lijden onder de periode van laag water en het herstel is begin 2016 ingezet.

GEDETAILLEERDE GROEIPIERCENTAGES VAN DE VERVOERSPRESTATIE
PER VERVOERSSEGMENT IN NEDERLAND EN DUITSLAND

(Q1 2016 VERSUS Q4 2015)

Duitsland
Nederland Droge
bultgoederenVloeibare
bultgoederen

Containers

Totaal

30

25

20

15

10

5

0

16%

5%

27%

12%

18%

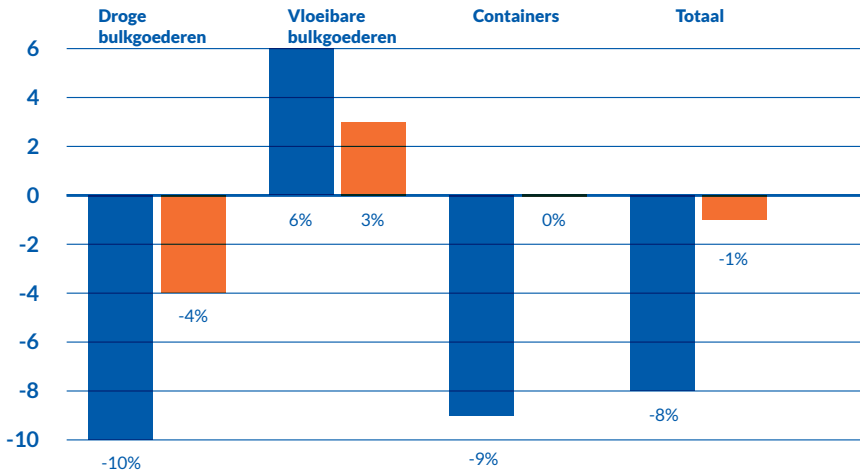
10%

20%

8%

GEDETAILLEERDE GROEIPIERCENTAGES VAN DE VERVOERSPRESTATIE PER VERVOERSSEGMENT IN NEDERLAND EN DUITSLAND

(Q1 2016 VERSUS Q1 2015)

Bron: CCR / destatis / CBS

Duitsland █
Nederland █

- Alle goederensegmenten zijn in het eerste kwartaal van 2016 gegroeid ten opzichte van het kwartaal daarvoor (4e kwartaal 2015).
- In Duitsland was de groei tussen het eerste kwartaal van 2016 en het vierde kwartaal van 2015 sterker dan in Nederland. Dit is vooral het gevolg van inhaaleffecten, aangezien de vrachtverliezen in Duitsland in het najaar van 2015 aanzienlijk waren.
- In Nederland en Duitsland heeft de totale vervoersprestatie in het eerste kwartaal van 2016 nog niet het niveau van het eerste kwartaal van 2015 bereikt (behalve in de tankvaart). In Nederland was dat in het tweede kwartaal wel reeds het geval.

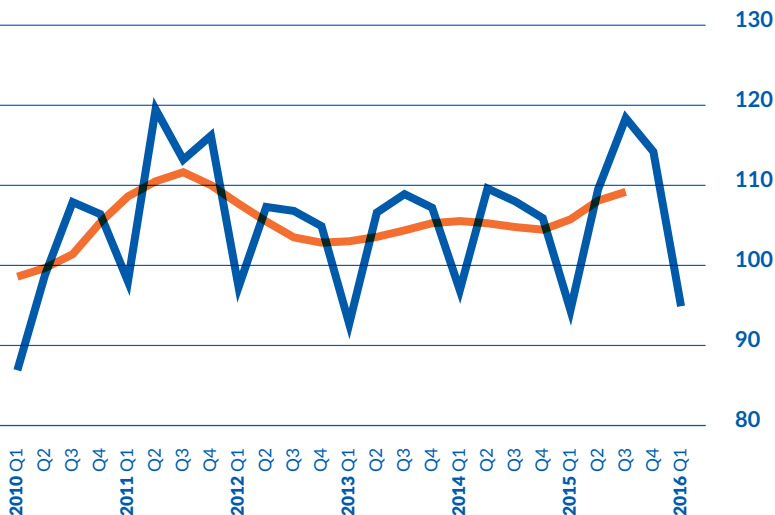
03

EXPLOITATIE-
OMSTANDIGHEDEN

EVOLUTIE VAN DE OMZET IN EUROPA

EVOLUTIE VAN DE OMZET IN NEDERLAND

(LAND MET HOOFZAKELIJK GOEDERENVAART) - INDEX: 2010 = 100

Bron: CBS en raming van de CCR

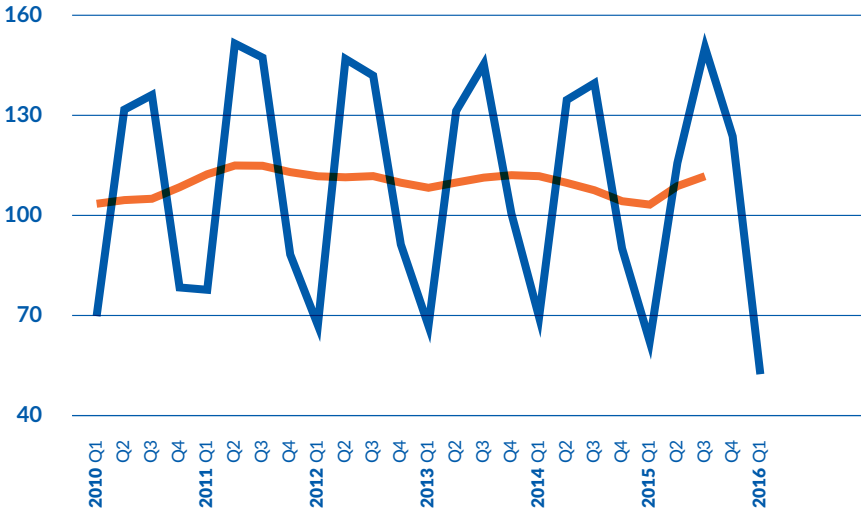
Oorspronkelijk verloop —
Gecorrigeerd voor
seizoensinvloeden —

**GROEI VAN DE OMZET IN HET
EERSTE KWARTAAL VAN 2016
TEN OPZICHTE VAN HET EERSTE
KWARTAAL VAN 2015 BEDRAAGT**

+ 0.5%

EVOLUTIE VAN DE OMZET IN OOSTENRIJK

(LAND MET HOOFDZAKELIJK PASSAGIERSVAART) - INDEX: 2010 = 100

Bron: Statistik Austria en raming van de CCR.

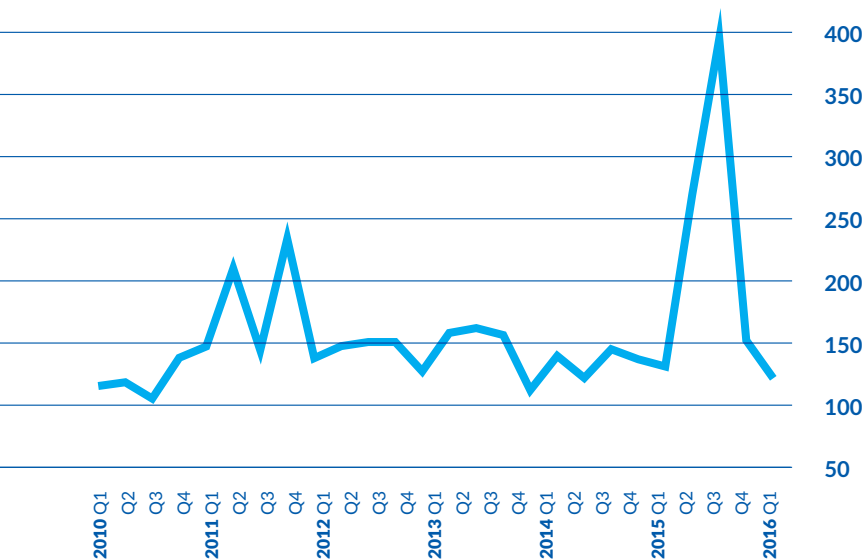
Oorspronkelijk verloop ————

Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden ————

- Als gevolg van laagwater en de daarmee samenhangende stijging van de vrachtprijzen, nam de omzet in de tweede helft van 2015 in Nederland met bijna 9% toe.
- De ontwikkeling van de omzet van de binnenvaart in het Donagebied wordt sterk beïnvloed door het feit dat in deze landen vooral de passagiersvaart veel gewicht in de schaal legt.
- Er is sprake van sterke seizoenschommelingen: veel activiteit in de zomer en herfst en vrijwel geen activiteit in de winter.

■ VRACHT- EN BRANDSTOFFPRIJZEN

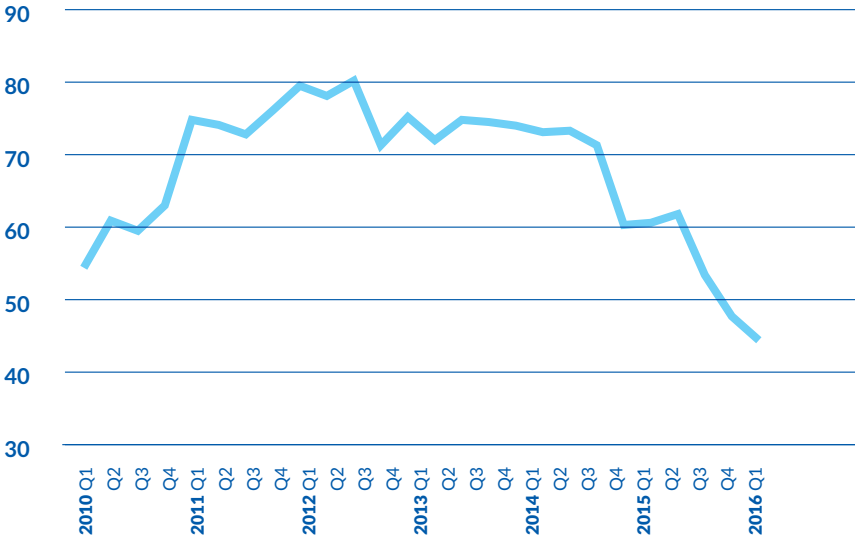
ONTWIKKELING VAN DE VRACHTPRIJZEN IN DE TANKVAART (INDEX: 2010 = 100)

Bron: berekening CCR op basis van gegevens van PJK International.

- In de tweede helft van 2015 leidde het laagwater tot een aanzienlijke stijging van de vervoersprijzen. Tijdens de eerste helft van 2016 kwamen de vrachtprijzen weer op het niveau te liggen dat als kenmerkend of gemiddeld voor de periode 2012-2015 kan worden beschouwd.

ONTWIKKELING VAN BRANDSTOFFPRIJZEN IN DE BINNENVAART (Q1/2010-Q1/2016)

Bron: CBRB

21%

DALING VAN DE BRANDSTOFFPRIJS IN 2015

- De vrachtprijzen in de binnenvaart zullen ook in 2016 en 2017 worden beïnvloed door de tamelijk lage olieprijsen als gevolg van een toenemend overaanbod van olie en een stagnerende vraag naar olie.

DEFERRED

TOMATE

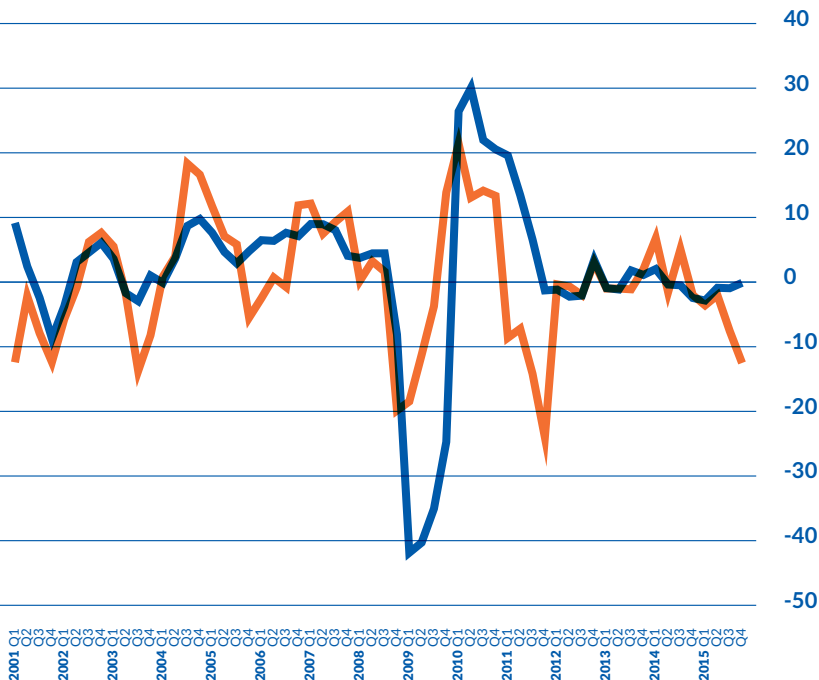
04

VOORUITZICHTEN

■ FOCUS OP CHEMISCHE INDUSTRIE

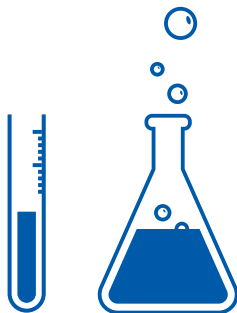
GROEIPERCENTAGE VAN DE CHEMISCHE PRODUCTIE IN DUITSLAND EN DE VERVOERSVRAAG VOOR CHEMISCHE STOFFEN OVER DE RIJN (VERANDERING VAN JAAR TOT JAAR)

(VERANDERING VAN JAAR TOT JAAR)

Bron: CCR en destatis

Chemische productie ■
Vervoer van chemische stoffen ■

3 DE

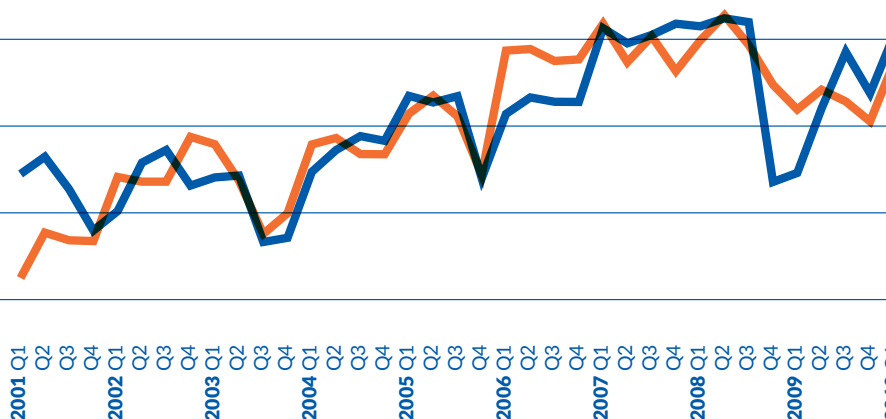
DE DUITSE CHEMISCHE INDUSTRIE IS DE OP TWEE NA GROOTSTE CHEMISCHE INDUSTRIE TER WERELD, NA DE VS (OP DE TWEEDE PLAATS) EN CHINA (OP DE EERSTE PLAATS).

- 17% van de vervoersprestatie die wordt gegenereerd door de Duitse chemische industrie wordt gerealiseerd door de binnenvaart, 23% door het spoor en 60% door het wegvervoer.
- Er bestaat een sterke correlatie tussen de chemische productie in Duitsland en het vervoer van chemische stoffen over de Rijn.

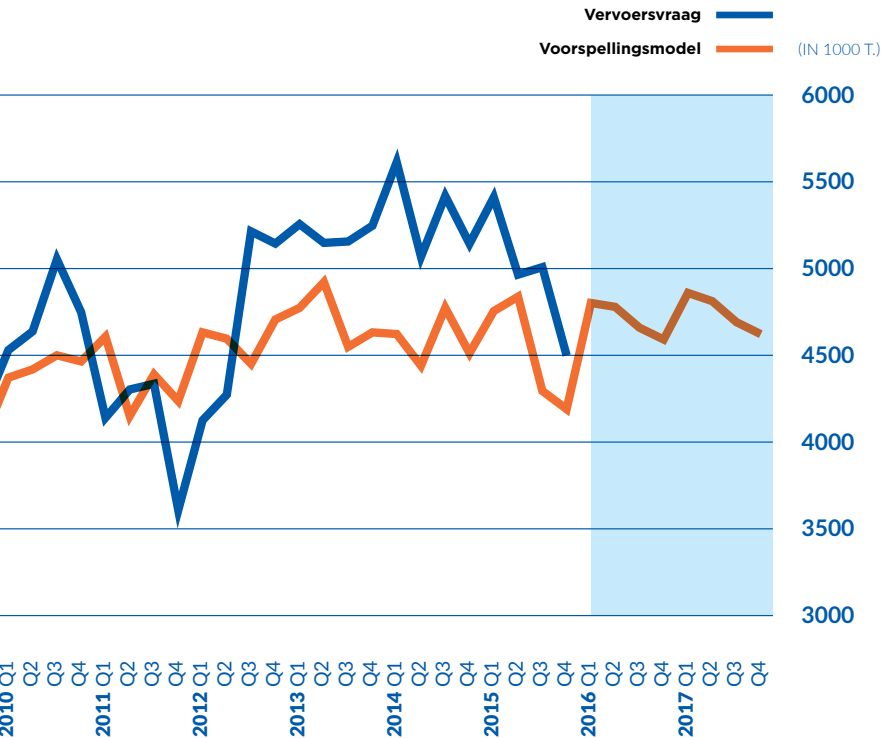
■ VOORSPELLINGSMODEL EN RESULTATEN

VERVOER VAN CHEMISCHE STOFFEN OVER DE RIJN EN
ECONOMETRISCH VOORSPELLINGSMODEL

MODELRESULTATEN

- In 2016 bedraagt de groei van het vervoer van chemische stoffen tussen de 3,8% en 4,1% (ten opzichte van 2015) en in 2017 tussen de 0 en 2,5% (ten opzichte van 2016).
- De inhaaleffecten als gevolg van het laagwater in 2015 verklaren de hogere groeipercentages in 2016.

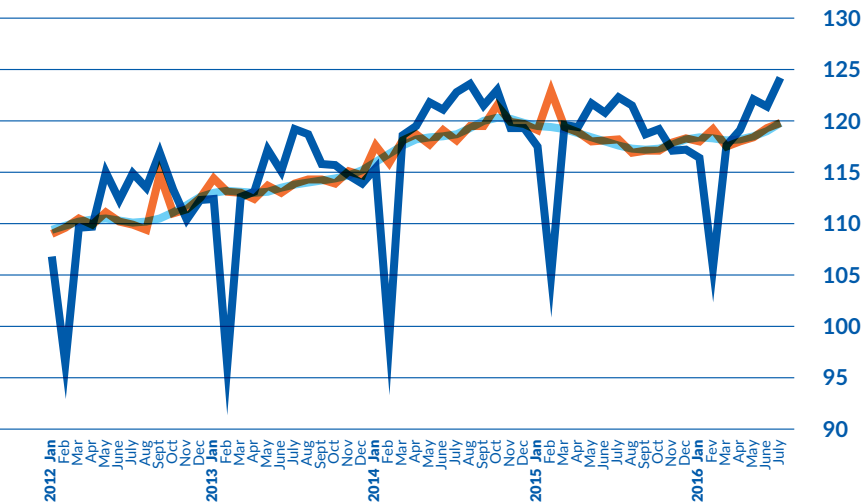
Bron: CCR

MACRO-ECONOMISCHE INDICATOREN DIE DE GROEI IN 2016 EN 2017 VERKLAREN

- Een herstel van de wereldhandel
- Een lichte toename van de chemische productie

VOORUITZICHT WERELDHANDEL EN VERVOERSTENDENSEN

INDEX RWI/ISL VOOR CONTAINEROVERSLAG

Bron: berekening RWI en ISL op basis van gegevens van 81 havens; juli 2016: voorlopige raming.

Oorspronkelijk █
 Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden en werkdagen █
 Tendens cyclus-component █

- De index voor de containeroverslag is gebaseerd op gegevens van 81 containerhavens over de hele wereld die goed zijn voor ongeveer 60% van de wereldwijde containeroverslag.
- De index is een betrouwbare vroege indicator voor de ontwikkeling van de internationale goederenhandel en laat in 2016 een stijging zien.

TENDENSEN VERVOERSVRAAG IN 2016/2017

	Belangrijkste factor(en)	Tendens van de vervoersvraag in 2016/2017
Landbouwproducten	Oogstresultaten	Afname
IJzerertsen	Staalproductie	Afname
Metalen	Staalproductie	Afname
Steenkool	Weersomstandigheden & energiebeleid	Afname
Containers	Wereldhandel	Toename
Aardolieproducten	Olieprijzen	Toename
Chemische stoffen	Chemische productie	Toename

Bron: CCR op basis van Eurostat, WTO, IEA, RWI, ISL, VCI, Stahl Online.

Tendensveranderingen ten opzichte van de Marktobservatie 2016 (gepubliceerd in juni 2016):

- De vooruitzichten voor ijzerertsen, metalen en steenkool zijn veranderd van 'stabiel' in 'afname'. Dit is te wijten aan de verslechterende situatie in de staalnijverheid.
- De vooruitzichten voor landbouwproducten zijn veranderd van 'toename' in 'afname'. Dit is niet het gevolg van een dalende vraag, maar van slechte oogsten.
- De vooruitzichten voor containers, aardolieproducten en chemische stoffen blijven positief ('toename').

De Market Insight is een gezamenlijk project van de CCR en de Europese Commissie

BIJDRAGEN

CCR

Hans VAN DER WERF (secretaris-generaal)

Guillaume LEGEAY (project leader)

Norbert KRIEDEL (econoom)

Clémentine HURBOURQUE (redactionele coördinatie)

Angelika ESPENHAHN (coördinatie van de vertalingen)

Jérémy RECHT (stagiair)

Contact: n.kriedel@ccr-zkr.org

IN SAMENWERKING MET

Donaucommissie

Moezelcommissie

Savacommissie

EBU

ESO

DESIGN VAN PRESS-AGRUM

Nicolas LAURENT (coördinatie)

Lucie GANGLOFF (design)

www.press-agrum.com

VERTALING

Christophe HENER (CCNR - Frans)

Bettina ACHHAMMER (CCNR - Duits)

Pauline de ZINGER (Extern - Nederlands)

Howard GLEAVE (Extern - Engels)

Impressum: Oktober 2016

Uitgegeven door het Secretariaat van de Centrale commissie voor de Rijnvaart
2, place de la République 67082 STRAATSBURG cedex – www.ccr-zkr.org
ISSN 2519-111X